

• Implicați • Implicați

► Pagina 3

Dialoguri economice între generații despre sănătatea întregului viu comun, învățatură pentru minte, inimă și suflet

Vă propunem spre reflecție un nou mod de gândire și acțiune practică, numit **modul economic**. Invitați la aceste dialoguri sunt profesorii universitari de la Academia de Studii Economice din București: Constantin Popescu (Costică), Alexandru Tașnadi (Sandu), iar „spiritul viu al dialogului”, de la Universitatea Spiru Haret, conf.univ.dr. Miltiade Stanciu (Milti)

► Pagina 5

- Viitorul agriculturii este agroecologic. Centrul de Inovare *Bio Danubius*, în centrul schimbării practicilor fermierilor.
- Continuă Campania de conștientizare a proiectului *Angajați performanți, întreprinderi competitive!*
- Deschiderea primului APEL DE PROPUNERI din Programul *INTERREG REGIUNEA DUNĂRII 2021-2027*

147 de ani de la nașterea Reginei Maria a României

• „Evenimentul dedicat personalității Reginei Maria” la Palatele Brâncovenești

George V. GRIGORE

Chihlimbarul, ca Piatră a Soarelui, ca rășină fosilă ce cuprinde închistată în ea căldura astrului zilei, a dat culoare de miere minunatei zile de 29 octombrie, când a avut loc „Evenimentul dedicat personalității Reginei Maria” de la Palatele Brâncovenești de la Porțile Bucureștiului, cu ocazia celei de a 147-a aniversări a nașterii Reginei Maria a României. Au participat scriitori, istorici, profesori, elevi. Personalitate

marcantă a istoriei noastre, Regina Maria rămâne în sufletele românilor de pretutindeni pentru că a crezut în România modernă și unită, a întărit relația țării cu Occidentul și a dat dovadă de curaj în timpul războiului, fiind supranumită „Regina Soldat” și „Mama răniților”. Patriotismul Reginei Maria rămâne un model și o sursă de inspirație pentru noi toți.

Manifestarea a avut ca tematică grandioasa personalitate a Reginei Maria a României. În cadrul proiectului,

începând cu 15 octombrie 2022, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Ilfov, în mai multe școli din județul Ilfov s-au citit scrierile Reginei Maria, dar și cele ale altor autori care au pus în pagină viața ei plină de curaj, pasiune și devotament pentru țara pe care a iubit-o, lăsându-i în dar inima sa. Parte dintre acești profesori și elevi au participat la Simpozion, unde au pus întrebări legate de aceste subiecte.

(Continuare în pag.2)

Plata burselor școlare

• Biroul de presă al Ministerului Educației informează că au fost convocați miercuri, 26 octombrie, în regim de videoconferință toți inspectorii generali și contabilii-șefi, pentru a analiza situația plății burselor elevilor la nivelul întregii țări.

• „Ne dorim ca toți elevii să primească bursele convenite și să prevenim întârzieri viitoare. Indiferent de fluxul banilor și de dificultățile semnalate de fiecare școală, Ministerul Educației va depune toate eforturile pentru a se asigura că nu mai există probleme legate de plata burselor.”

Cu privire la execuția bugetară la nivelul UAT-urilor, Ministerul Educației a luat legătura cu Ministerul Finanțelor, care a transmis o situație actualizată. Ca urmare a analizei datelor puse la dispoziție de Ministerul Finanțelor, banii necesari plății burselor au fost alocați din sumele

defalcate de TVA și au fost virate în conturile trezoreriilor locale, fiind puși la dispoziția unităților administrativ-teritoriale, pentru retragerea sumelor necesare, în baza unei cereri. În conformitate cu HG 1138/14.09.2022 (Art. 1, alin 2): „Bursele se asigură din bugetele locale ale unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale de care aparțin unitățile de învățământ preuniversitar și din sume defalcate din taxa pe valoare adăugată, aprobate anual prin legea bugetului de stat cu această destinație”.

Din informațiile primite de la inspectoratele școlare în cadrul videoconferinței,

există, în momentul de față, transmite Ministerul Educației, întârzieri legate de plata burselor cauzate fie de volumul foarte mare de dosare înscrise pentru verificarea eligibilității, fie de data organizării ședințelor pentru buget ale consiliilor locale.

„Cu privire la circuitul fondurilor necesare burselor, amintim că Ministerul Finanțelor a pus la dispoziție sumele pentru plata burselor în conturile trezoreriilor locale, iar unitățile administrativ-teritoriale retrag sumele necesare și le direcționează către școli.”

Să ne explicăm proverbe!

Mioara VERGU-IORDACHE

Este evident, presa noastră, prin reprezentanți, nu numeroși, ține locul opoziției parlamentare, a societății civile. Acești ziariști sunt avocați, ai acuzării – procurori, sau ai apărării, aduc argumente, dovezi...

Din păcate, toate par a fi „vorbe de clacă” adică „vorbe fără miez, flecăreală”, de pe vremea când vecinii se adunau și ajutau la muncă pe unul dintre ei. Acolo se spuneau tot felul de snoave, de ghicitori și de bârfe din sat. „Muncă de Sisif”!, o strădanie istovitoare și inutilă, un efort spre un obiectiv imposibil de atins. Știți, Zeus l-a osândit pe Sisif pentru nesupunere să urce un deal din Infern ducând în spinare o stâncă uriașă. Dar cum ajungea în vârf, stâncă aluneca și Sisif trebuia să o ia de la început.

Degeaba sunt nominalizați cei prinși „cu mâța-n sac”, adică sunt prinși cu minciuna. Originea expresiei o găsim în vânzarea porcilor. În trecut, în târguri, purceii se vindeau în saci legați, așa că vânzătorii necinstiți puneau în sac o pisică în loc de purcel. Cei care erau prinși, erau, la propriu, prinși cu mâța-n sac. E adevărat, la noi nu prea mai sunt purcei! Mâțe sunt.

Unii ziariști declară că scopul lor este „să-i scoată din pepeni” pe cei responsabili cu neregulile, cu neîmplinirile României din ultimii 32 de ani. Știm că „a scoate din pepeni” înseamnă să scoți din sărite pe cineva, să îl enervezi foarte tare. Dar ce să caute acel cineva în pepeni? Zicerea se referă la modul în care se furau pepenii. Se fura în gașcă, iar unul dintre hoți încerca să îl atragă pe paznic, astfel încât paznicul să se enerveze, să iasă dintre pepeni și să fugă după hoț. Adică să-l scoată din pepeni, pentru ca gașca să fure în voie!

„Câinii latră, caravana trece.” Lor, celor nominalizați ca făcători de rele, nu le pasă!

Am citit undeva o explicație a acestei mult folosite expresii. Alta decât aceea în care nepăsarea „caravanei” ar izvorî din neluarea în seamă a lătratului câinilor. De fapt, caravana nu ia câinii în seamă pentru că ea știe că nu pentru a o speria latră câinii la caravană, ci pentru a o proteja de atacul lupilor! Să fie câinii în cârdășie cu lupii mai tineri sau mai bătrâni?! Până la proba contrarie funcționează prezumția de nevinovăție.

Dar nu scăpăm din vedere povața „să te ferești de drumurile pe unde latră câinii!” Că-s răi dulăii, că-i mare haita de lupi, că „Ulciorul nu merge de multe ori la apă”, că „Minciuna are picioare scurte.”

...Știți că despre presă se spune că ar fi a patra putere în stat, dar și mai des că este „câinele de pază a democrației”. Câinii latră... Acum se vede că trece caravana, chiar dacă latră câinii. Dar să nu subestimeze puterea „câinilor”!

Caravane, câini și lupi, spectatori, actori și regizori, toți ar trebui să fim atenți la înțelepciunea populară. Să ne explicăm proverbele!

147 de ani de la nașterea Reginei Maria a României

„Evenimentul dedicat personalității Reginei Maria” la Palatele Brâncovenești

(Urmare din pag. 1)

S-au depus coșuri cu flori la statuia Reginei Maria din fața Palatului Știrbey din orașul Bufta, unde au luat cuvântul personalități de marcă ale vieții politice și culturale din județul Ilfov. Oameni din presă, scriitori, artiști și elevi au ținut să fie prezenți la manifestare.

După vizionarea lucrărilor de sculptură monumentală realizate în *Parcul dintre flori* din orașul Bufta, ce vor rămâne în patrimoniul orașului, dar și al județului Ilfov, organizatorii și invitații lor au participat în sălile Palatului Mogoșoaia la Tabăra de sculptură, maeștrii modelatori ai marmurei, lemnului sau metalelor: Dinu Câmpeanu, Panaite Chifu, Adrian Curcan, Ioan Cristian Pentelescu, Corneliu Tache și Carmen Teșan. A urmat o introducere în lumea celei de a 7-a arte, cu scurtmetrajul documentar *Regina Maria – Portretul iubirii* (regia și scenariul Salex Iatma), produs de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov. Actrița Manuela Hărăbor, într-o interpretare de zile mari a rolului Reginei Maria a României, a prezentat un fragment din *Testamentul Reginei*. Aplauzele au irumput. Parcă însăși Regina coborâse din eter, să ne mai transmită încă odată al său testament memorabil. Frumoasa actriță a purtat un costum aidoma celui purtat de regină, fiind învăluită în taină și mister. „De-a lungul anilor mi-a fost îngăduit de câteva ori să o intruchipez pe Regina Maria. Sâmbătă 29 octombrie,

orele 11, la Palatele Brâncovenești din Mogoșoaia, am bucuria și onoarea de a o aduce din nou în sufletele românilor pe cea care a fost și va rămâne un model de patriotism, inteligență, noblețe și milostenie, cu prilejul împlinirii a 147 de ani de la nașterea sa.”, avea să scrie actrița pe facebook, înainte de eveniment. Un moment liric cu soprana Arlinda Morava și cunoscuta actriță Claudia Motea a prezentat aspecte din viața și activitatea acestei personalități remarcabile, Regina Maria, transmitând celor prezenți faptele sale, onorând astfel o personalitate complexă, cu rol fundamental în formarea României Mari. Programul a continuat cu o discuție despre rolul major al Reginei Maria în cultură, politică și societate, cu implicarea profesorilor invitați, dar și a elevilor care au citit scrierile Reginei Maria. La final, Alexandrina Niță, director al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov, a oferit celor prezenți plachete, insigne și cărțile Reginei Maria.

La acest eveniment au luat parte personalități locale și ale județului Ilfov. „În fiecare an Ilfovul marchează această zi și amintește de unicitatea și măreția personalității Reginei Maria. Și cum putem transmite mai clar ceea ce a lăsat moștenire, dacă nu prin arta pe care o iubea atât de mult?”, avea să transmită vicepreședintele Consiliului Județean Ilfov, Ștefan Rădulescu.

Cu mare emoție și bucurie, elevi ai școlilor din județul Ilfov, dar și un public numeros, au aflat despre personalitatea remarcabilă a Reginei Maria a României. Având o educație

regală, distinsă, un exemplu prin frumusețea, eleganța și delicatețea ei, prin inteligență și cultură desăvârșită, prin farmecul și puterea prezenței sale, prin dedicarea necontenită față de țară și față de familie, a fost subiectul a mii de pagini scrise în literatura română și mondială. Iar pentru noi toți a rămas una dintre personalitățile marcante ale istoriei românești, prin exemplaritatea destinului ei, prin felul în care a intruchipat un adevărat mit feminin.”

Regina Maria a României rămâne pentru noi toți o iubitoare a frumosului, înzestrată cu o inteligență remarcabilă, transpunând iubirea pentru țară în multitudinea de opere pe care ea însăși le-a creat. Pe lângă lucrările artistice, istoria ne-o prezintă pe Regină drept creatoarea unei societăți artistice.

Evenimentul a fost organizat de către Consiliul Județean Ilfov prin Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ilfov, Inspectoratul Școlar Județean Ilfov, având ca parteneri Primăria orașului Bufta și Primăria comunei Mogoșoaia, cu implicarea Centrului de Cultură „Palatele Brâncovenești de la Porțile Bucureștiului”.

highflyers

Intraprenoriatul:

oportunitate pentru cei 36% dintre tinerii care vor să fie antreprenori în viitor

În România, 54% dintre tineri vor să pornească o afacere conform studiului *Insights PulseZ 2022*, dintre care 36% se uită la această opțiune cu un orizont pe termen lung, de peste un an. *Intraprenoriatul este o oportunitate pentru acești tineri care gândesc și acționează ca niște antreprenori și vor să se implice în deciziile și operațiunile antreprenoriale ale firmei.*

Programul VSFA (*Vreau Să Fiu Antreprenor*) al *Romanian Business Leaders* anunță un nou eveniment inedit, pe data de 1 noiembrie, unde antreprenori și intraprenori participă la o discuție amplă despre cum a arătat cariera lor, ce provocări au întâmpinat și care au fost secretele succesului de astăzi. Evenimentul este dedicat tinerilor care își doresc să înțeleagă mai bine, direct de la antreprenori și intraprenori sau oameni care gestionează echipe de intraprenori, ce presupune fiecare opțiune de carieră și cum pot face o alegere informată asupra direcției de dezvoltare a carierei lor.

Ce este intraprenoriatul?

Potrivit organizatorilor evenimentului *Față în Față: Antreprenori & Intraprenori*, intraprenoriatul este o oportunitate, atât

pentru angajații actuali, cât și pentru tineri, ca viitori angajați, de a se implica mai mult în proiectele din interiorul companiei. Este o modalitate prin care angajații pot fi proactivi, inovativi și își asumă riscuri în interiorul unei companii.

Acest trend a devenit popular datorită flexibilității și recompenselor pe care angajatul le poate obține, atunci când se implică mai mult în proiectele și deciziile companiei. Astfel, angajații își pot utiliza spiritul antreprenorial, în timp ce compania continuă să crească alături de realizările angajaților săi.

Evenimentul are loc pe 1 noiembrie și se va desfășura în format hibrid, unde vom aștepta 130 de participanți fizici și mulți alții în format online. Suntem nerăbdători să aflăm părerile antreprenorilor și intraprenorilor despre cum văd ei antreprenoriatul și intraprenoriatul, și să îi sprijinim pe tineri să descopere mai multe despre ce li se potrivește – antreprenoriat sau intraprenoriat. Știm că sunt peste 36% dintre tineri care vor să pornească un business, însă nu în următorul an, și intraprenoriatul poate fi soluția pentru ca ei să își cultive spiritul antreprenorial., a declarat Alin-Claudiu Apostu, Project

Manager pentru *Vreau să fiu antreprenor & Insights*.

Până acum, în echipa antreprenorilor s-au alăturat:

- **Dragoș Petrescu** – fondator *City Grill*, cel mai mare lanț românesc de restaurante, și investitor la *Imperiul Leilor*;
 - **Iulian Stanciu** – președinte executiv *eMAG*, cea mai relevantă platformă de comerț electronic din Europa de Sud-Est;
 - **Radu Savopol** – cofondator *5 to go*, cea mai mare rețea de cafele din Europa de Sud-Est;
 - **Lucia Costea** – cofondator și CEO al *Secom Healthcare Group*, lider de autoritate pe piața de suplimente alimentare din România.
- Pe de altă parte, în echipa intraprenorilor, până acum au fost anunțați:
- **Ömer Tetik** – CEO Banca *Transilvania*, cea mai mare bancă din Europa de Sud-Est;
 - **Elisabeta Moraru** – country manager *Google România*, compania din spatele celui mai utilizat motor de căutare la nivel mondial;

**Vreau să fiu Antreprenor (VSFA)* este un program național, lansat în 2013, parte a organizației *Romanian Business Leaders (RBL)*, care promovează gândirea și acțiunea antreprenorială în rândul tinerilor din România.

• **Cosmina Marinescu** – CEO și mentor *KRUK România*, liderul pieței de management al datoriilor și responsabilitate financiară;

• **Cătălin Priscornică** – fondator și CEO *Blitz*, compania cu cea mai mare dezvoltare națională din ultimii ani și cel mai cunoscut brand românesc din imobiliar.

În cadrul evenimentului fiecare va veni cu perspectiva proprie, atât pozitivă, cât și negativă cu privire la intraprenoriat sau antreprenoriat. La sfârșitul acestor runde în care invitații își prezintă experiențele personale, participanții pot pune întrebări sau își pot împărtăși propriile păreri.

Alături de invitați și alți participanți, tinerii au și oportunitatea de networking offline și online la finalul evenimentului.

Tinerii și persoanele care doresc să participe fizic sau online la acest eveniment se pot înscrie accesând link-ul: <https://event.vsfa.ro>.

Opinia
națională

ISSN 1221-4019

ISSN 1841-4265 (online)

www.opinianaționala.ro

www.facebook.com/opinianaționala

Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, București

Telefon/fax: 021 316 97 91

Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87, interioare 168 și 143

e-mail: opinia@spiruharet.ro

TEHNOREDACTARE:

Vasilichia Dinu

Stimați cititori,

Dorim să fim partenerii noștri în elaborarea publicației

Opinia națională. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ

este editată de

FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE

Tiparul executat de

TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI
ROMÂNIA DE MÂINE

Răspunderea
pentru conținutul
textelor publicate
aparține autorilor.

• Implicați • Implicați • Implicați • Implicați • Implicați • Implicați • Implicați • Implicați • Implicați • Implicați • Implicați

Viitorul agriculturii este agroecologic. Centrul de Inovare *Bio Danubius*, în centrul schimbării practicilor fermierilor.

Acestea au fost concluziile principale ale atelierului de co-inovare „Co-Innovation Workshop” desfășurat în perioada 17-18 octombrie a.c., la Murighiol, Tulcea, unde Clusterul *Bio Danubius* a fost gazda evenimentului internațional, în cadrul proiectului *Agroecology –TRANSECT*, proiect european de cercetare, ce are ca obiectiv general contribuția la afirmarea pleneră a potențialului agroecologiei pentru agricultura europeană prin consolidarea bazei de cunoștințe pentru fermieri, consilieri și sprijinirea factorilor de decizie prin dezvoltarea unor dovezi solide ale efectelor pozitive ale agroecologiei în atenuarea schimbărilor climatice.

Proiectul susține impactul agroecologiei asupra biodiversității și potențialul de îmbunătățire a rezilienței socio-economice a fermelor, prin combinații optime de practici și urmărește obținerea de date calitative/cantitative despre agroecologie, strategii ce contribuie la o bază transparentă de cunoștințe pentru elaborarea și punerea în aplicare a unor mecanisme europene de susținere.

„Chiar dacă situația geo-politică tensionată din lume pune sub semnul întrebării agroecologia și contribuția noilor practici mai puțin invazive față de mediu sau sănătate, schimbările climatice sunt ireversibile și nu stau pe loc dacă nu acționăm sau întârziem să acționăm. Nu este suficient să evităm distrugerea prin război, ci să fim în armonie cu planeta pentru a evita răzburarea naturii împotriva oamenilor. Din acest motiv, nu avem alte alternative la un viitor agroecologic care va veni. Prin centrul nostru de inovare încercăm

să ne situăm în avangarda acestei schimbări inevitabile și ne vom strădui să aplicăm noi standarde agroecologice pe baza standardului național la care am lucrat în ultimii ani. Recomandarea noastră e să nu neglijăm sau să încercăm să abatem această agendă pe motiv că nu suntem pregătiți pentru așa ceva sau că nu-i momentul. Dacă ne uităm la istoria mișcării ecologice sau organice, fără pesticide, vom observa că ce a fost la început standard voluntar a devenit standard internațional din care derivă reguli internaționale obligatorii de comercializare care se extind peste tot în lume, nu stau pe loc. La fel se va întâmpla și cu agroecologia”, a declarat Costin Lianu, președinte *Inter-Bio* și prorector Universitatea *Spiru Haret*, coordonator proiect *Agroecology-Transect* din partea partenerului român, Universitatea *Spiru Haret*.

La eveniment au participat, alături de experții romani, experți din centre de inovare agroecologice din Belgia, Bulgaria, Elveția, Franța, Olanda, Slovenia și Ungaria care s-au aflat în România putând constata practicile agroecologie ale fermierilor români din apropierea Dunării, inclusiv Delta Dunării, pentru a le compara cu ale celor din alte țări, dar și pentru a colecta date de fundamentare a unor noi indicatori agroecologici specifici zonelor umede.

Proiectul este intitulat *Agroecology – TRANSECT, Trans-disciplinary approaches for systemic economic, ecological and climate change transitions*, fiind relevant în cadrul *HORIZON EUROPE, schimbări climatice – CL6-2021-CLIMATE*.

USH Pro Business

Evenimente, Comunicare și Internaționalizare
www.ushprobusiness.ro

Bio Danubius

<https://biodanubius.ro/>

INTERREG REGIUNEA DUNĂRII 2021-2027

DESCHIDEREA PRIMULUI APEL DE PROPUNERI DIN PROGRAMUL INTERREG REGIUNEA DUNĂRII 2021-2027

Cu un buget maxim total de peste 91.750.000,00 EUR, primul apel deschis va sprijini proiecte transnaționale care contribuie la dezvoltarea unei Regiuni a Dunării mai inovatoare, durabile, mai sociale și mai bine guvernate.

Până pe 21 noiembrie 2022 (14:00 CET) pot fi depuse propunerile organizațiilor publice sau private cu personalitate juridică, stabilite în unul dintre cele 9 state membre ale UE (Austria, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Germania, Ungaria, România, Slovacia și Slovenia) și țări din afara UE (Bosnia și Herțegovina, Republica Moldova, Muntenegru, Serbia și Ucraina) care participă la Programul Regiunea Dunării.

Proiectele vor fi finanțate din fondul *Interreg* al programului până la maximum 80% din costurile acestora. Aceste fonduri vor sprijini cercetarea și inovarea, tranziția către transport și energie mai ecologice, protecția mediului, societății mai sigure și mai inclusive, sprijin pentru servicii publice inteligente și multe altele.

Primul apel de propuneri al Programului *Regiunea Dunării* este organizat conform unei proceduri în două etape.

În „Primul pas”, solicitanții sunt rugați să depună în format

electronic, prin Sistemul Electronic Comun de Monitorizare (EMS), o Explicare a Interesului (EOL), subliniind în principal logica de intervenție a propunerii și relevanța strategică a acesteia pentru *DRP*. În această etapă nu trebuie furnizate documente justificative suplimentare.

În „Al doilea pas”, propunerile de proiecte preselecțate vor fi invitate să trimită un pachet de aplicație care include un Formular de cerere (AF), care va conține informații mai aprofundate despre conținut și va sta la baza selectării propunerilor de proiecte.

Manifestarea interesului (EOL) trebuie depusă la secretariatul comun prin lems până la ora 14:00, ora Europei Centrale, pe 21 noiembrie 2022. Pachetul de candidatură trebuie depus de către proiectele preselecțate la secretariatul comun prin Jems, estimat în primăvara anului 2023. În ambele etape se recomandă depunerea mai devreme a documentelor.

Pentru a depune o propunere de succes, solicitanții sunt invitați să consulte documentele apelului și să participe la evenimentele organizate în cadrul lansării apelului, accesând link-ul: <https://www.interreg-danube.eu/about-dtp/new-funding-2021-2027/how-to-apply/first-call>

Informații apel

Secretariatul Executiv al Consiliului Consultativ SUERD
Coordonator, Costin LIANU, director general *USH Pro Business*

Continuă Campania de conștientizare a proiectului

Angajați performanți, întreprinderi competitive!

Experții campaniei de recrutare grup țintă sunt prezenți pentru a oferi informații suplimentare privind selectarea grupurilor țintă și cursurile de formare în domeniul digital care vor fi organizate gratuit pentru angajații din județele Prahova, Dâmbovița, Giurgiu, Călărași, Teleorman, Buzău, Bacău, Constanța, Tulcea, Brașov, Dolj, Gorj, Vâlcea. Echipa proiectului „Angajați performanți, întreprinderi competitive!” a fost prezentă în data de 18 octombrie 2022 la Murighiol/Tulcea unde a prezentat proiectul și a oferit informații referitoare la recrutarea și selectarea grupului țintă pentru angajații din județele Tulcea, Constanța, Călărași.

Asociația *Smart Alliance* în parteneriat cu Universitatea *Spiru Haret* (Partener 1) și cu Fundația Națională a Tinerilor Manageri (Partener 2) derulează în perioada 5 septembrie 2022 – 31 decembrie 2023 proiectul „Angajați performanți, întreprinderi competitive!” - POCU/860/3/12/142460, proiect cofinanțat din Programul Operațional Capital Uman.

Obiectivul general al proiectului constă în consolidarea capacității profesionale prin dobândirea de competențe digitale, inclusiv avansate, pentru un număr de 500 angajați (din care 50 persoane, minim 10% angajați vârstnici 55-64 de ani, 200 persoane - minim 40% femei) din IMM-uri din regiunile mai puțin dezvoltate Centru, Sud-Muntenia, Nord-Est, Sud-Est, Sud-Vest Oltenia ca urmare a participării și certificării la programe de formare în domeniul digital, cu scopul de a se adapta sectoarelor economice din domeniul SNC și SNCDI.

Principalele rezultate prin implementarea activităților proiectului sunt: • 50 de întreprinderi din

regiunile mai puțin dezvoltate identificate și selectate, prin intermediul campaniilor de conștientizare, pentru a furniza persoane angajate care compun grupul țintă al proiectului. • 500 de angajați din IMM-uri din regiunile mai puțin dezvoltate selectați și înregistrați în grupul țintă al proiectului. • 500 de angajați beneficiază de programe de formare și dobândesc competențe în domeniul TIC și sunt sprijiniți direct prin implementarea activităților proiectului în contextul obiectivului specific 3.12. • 460 angajați certificați și care dobândesc competențe în sectoarele economice/domeniile cu specializare inteligentă aferente SNC și SNCDI. • 50 de întreprinderi furnizoare de persoane angajate și sprijinite direct pentru organizarea de programe de învățare la locul de muncă și analiză potențialului de digitalizare. • Minim 6 întreprinderi care introduc programe de învățare la locul de muncă ca urmare a sprijinului direct.

Grupul țintă vizat este format din minimum 500 persoane angajate cu contract individual de muncă (cu normă întreagă sau cu timp parțial) din minim 50 de întreprinderi care își desfășoară activitatea principală sau secundară într-unul din sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și în domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI sau din întreprinderi care intenționează să-și adapteze activitatea principală sau secundară la cel puțin unul dintre aceste sectoare economice sau unul dintre domeniile de specializare inteligentă menționate anterior.

Înscrieri office@ushprobusiness.ro
www.ushprobusiness.ro/proiecte

Angajați performanți, întreprinderi competitive!
POCU 860/3/12/142460

Campanie de conștientizare
Murighiol/Tulcea - 18 octombrie 2022

Copilărie fericită!

A apărut numărul 4 al publicației *Revista de 10!* Este încă o realizare a Grădiniței cu program prelungit *Prieteni mei* și a *Internațional PREMIUM School of Bucharest*.

Gândită cu imaginație și talent, revista ilustrează o parte a „lăzii de zestre” a celor două unități de învățământ private situate în sudul Bucureștilor. Cadrele didactice, dar și copiii semnează în paginile *Revistei de 10!* O bucurie editorială!

Revista este doar unul dintre argumentele climatului educativ de excepție de la cele două unități de învățământ.

...Oricât de meșteșugite ar fi cuvintele, imaginile spun mult mai multe!

Grădinița cu program prelungit „Prieteni mei” este singura unitate de învățământ din București cu propriul bazin de înot. Are o suprafață totală de peste 4.500 de metri pătrați! Sediul include săli de clasă spațioase, dormitoare separate, sală de mese cu bucătărie proprie, spații de joacă interioare și exterioare, cabinet medical, sală de gimnastică, sală de sporturi de echipă, toate cu vestiare separate, sală de spectacole cu pian, centru de limbi străine, Laborator de Informatică și cabinet de Logopedie. Toate vin în completarea cadrului educativ, pentru a asigura dezvoltarea pluridisciplinară și armonioasă a copiilor.

Grădinița cu program prelungit „Prieteni Mei” este creată de o echipă de specialiști în învățământul preșcolar și universitar. Oferta educațională e concepută astfel încât să vină în întâmpinarea personalității unice a fiecărui copil. În plus, activitatea educațională se concentrează pe colaborarea dintre copil, familie și cadre didactice, pe identificarea și valorificarea aptitudinilor individuale ale copiilor, însă mai ales pe extinderea orizonturilor creative prin interacțiunea cu o multitudine de domenii educaționale, culturale și artistice. Joaca inteligentă reprezintă esența abordării educative. Copiii învață pe să se bucure de fiecare moment de joacă și să se joace la fiecare pas al învățării. Lor li se arată ce înseamnă să gândești singur, să asculți, să înveți, să aplici, să cunoști, să explorezi, să ai încredere în tine. Atenția educatorilor nu e îndreptată exclusiv asupra nivelului cognitiv al învățării, ci și asupra celui emoțional – se concentrează și pe abilitățile de învățare, pe comunicare și relaționare, pe empatie și inteligență emoțională.

Contact:

Bulevardul Metalurgiei nr 87, sector 4, București

Tel. 021.222 4642

gradinitaprieteniemei@gmail.com

<https://gradinitaprieteniemei.ro/>

Cea mai modernă școală privată din sectorul 4 al Capitalei, *International Premium School of Bucharest* oferă elevilor: săli de clasă spațioase cu baie proprie și sală de mese; spații de joacă în și outdoor, laboratoare, bibliotecă; piscină acoperită și încălzită; sală de sport, sală de muzică; manuale școlare și auxiliarele didactice corespunzătoare, supraveghere și transport.

Contact:

Tel. 021 334 5324

comunicare@premiumschool.ro

Șoseaua Berceni nr. 24, Sector 4, București

<https://premiumschool.ro>

Taz, fondator și membru al celebrei trupe *Simplu*, s-a alăturat echipei *Premium*. Elevii s-au descurcat foarte bine și s-au simțit minunat alături de Taz

Dialoguri economice între generații despre sănătatea întregului viu comun, învățatură pentru minte, inimă și suflet

Milti: Dragi prieteni, ne-am gândit ca seria acestor dialoguri despre o nouă paradigmă în știința economică să fie definită sub forma *Ecologiei*, ca învățatură despre „sănătatea întregului viu comun”, din care face parte organică și mediul creat de om ca societate umană. În acest scop, vă propunem pentru început să definim conceptele fundamentale cu care operăm, așa cum le-am interpretat noi în viziunea paradigmei holistice. (Popescu, 2017).

Ce părere aveți, stimați domni profesori, este bine să deschidem o asemenea fereastră a dialogului nostru?

Costică: Dragă Milti, gând la gând cu bucurie, sperăm că și cu îndeplinirea premiselor necesare interpretării acestor concepte fundamentale.

Sandu: Este adevărat că o asemenea deschidere nu este în obișnuința dialogurilor cunoscute; dar, dat fiind „crucea” acestei viziuni, și eu cred că este un început promițător pe drumul cunoașterii și chiar al înțelegerii demersului nostru.

Milti: Așa stând lucrurile, să plecăm împreună, în timpul spațiului deschis acestui dialog, de la preocupările privitoare la *ecologie*, ca un nou mod de a gândi, trăi și acționa în domeniul „vieții ca existență în relație”.

Întregul viu comun

Sandu: Dragi cititori, „Viața ca existență în relație” se referă la interacțiunea cu cine suntem, cu semenii și întregul viu, cu divinitatea, în contextul celor trei imperative de care vorbește medicul Alfred Adler: viața trăită, munca și iubirea. Primul concept pe care vi-l propunem este „întregul viu comun”. Noi l-am gândit ca fiind format din: „viul natural”, oferit de Planeta Pământ – ca „organism viu și conștient” (Capra, 2004), și „viul creat de om” – ca societate umană, răspuns al omului la condițiile și premisele oferite de astrul nostru. La baza acestuia se află valorile incertitudinii, limitării și certitudinea morții individului uman, aspirațiile și așteptările *Omului Total* și *Tuturor Oamenilor* la o viață trăită decent, în armonie cu *întregul viu* (vezi Giarini, Stahel, 1996).

Costică: Sandule, și eu cred că acesta este conceptul integrator pentru interpretarea noastră. Referindu-ne la condițiile și premisele lui e bine să precizăm că din valoarea incertitudinii izvorăște nevoia de cunoaștere științifică, educație și credință în speranță.

Sandu: De acord cu tine, Costică, incertitudinea fiind la baza tuturor căutărilor noastre, dar și al răspunsurilor noastre.

Milti: Dar, în legătură cu celelalte condiții-premisă, ce puteți spune?

Sandu: Milti, noi, ca slujitori ai învățaturii economice, spunem că din valoarea limitării s-a născut principiul raționalității umane în viața economică și nu numai.

Costică: Dragii mei, acum, când ne apropiem de valoarea certitudinii morții individului uman pe Planeta Pământ, se cuvine să menționăm că, întrucât nu luăm cu noi nimic când plecăm, elementul de învățatură ce se desprinde este contribuția noastră la îmbogățirea *Pomului Vieții* (vezi Adler, 1996).

Milti: La ce vă referiți când afirmați că „din certitudinea morții individului se naște nevoia de a îmbogăți *Pomul Vieții*”?

Sandu: Dragă Costică, dă-mi voie să intervin și eu în acest răspuns subliniind prima parte a lui, așa cum o interpretează medicul Alfred Adler: omul, după ce se naște, poate chiar și înainte de a se naște, dă cu ochii de binefacerile pe care creația și omenirea le-a așezat în *Pomul Vieții* sub formă de aer și apă curată, sol fertil, câmpii mănoase, păduri, hrană, educație, îmbrăcăminte,

medicamente, electricitate etc. Mai mult, merită să subliniem că tot ce folosim din *Pomul Vieții* le dobândim ca bunuri libere și în mod gratuit, ca urmare a eforturilor înaintașilor noștri în domeniile cunoașterii.

Costică: Să legăm, dragă Sandule, răspunsul la această întrebare pusă de Milti cu partea a doua a lui. Am în vedere că avem obligația sfântă de a contribui la conservarea și îmbogățirea *Pomului Vieții* cu noi cunoștințe și frumuseți pentru generațiile care coexistă și se succed la viață pe acest pământ.

Milti: Am putea să spunem că dobândirea și folosirea acestor binefaceri din *Pomul Vieții*, ca și îmbogățirea continuă a acestuia, reprezintă o lege a coexistenței și succesiunii noastre ca ființe umane pe acest Pământ?

Sandu: Nu cred că greșim dacă spunem acest lucru. Nu știu dacă trebuie să-i zicem lege, principiu sau o regulă de aur, ceea ce înțeleg acum, astăzi, este că, fără luarea în considerare a acestei legi, viața ar fi imposibilă.

Costică: Milti, să ne aducem aminte ce spunea în acest sens și laureatul premiului *Nobel* pentru Medicină, Albert Szent-Györgyi, că omul și omenirea din care face parte organică nu pot trăi fără „cunoștințe și frumuseți”. Dacă ar fi să le luăm aceste contribuții la *Pomul Vieții* ne-am întoarce la Epoca de Piatră (Szent-Györgyi, 1984)!

Milti: Cred că ar fi interesant pentru cititorii noștri să puneți „punctul pe i” în această interpretare.

Sandu: E bine ce zici, dragă Milti, eu cred că am putea să integrăm cele spuse de noi în aprecierea învățaturii desprinsă din luarea în

o familie nesănătoasă, o comunitate bolnavă, o viață economică în criză etc. nu „cad din cer”, ci sunt rezultatul unui comportament uman, individual și instituțional care le-a tulburat homeostaziile (cosmeostaziile) punându-le în pericol viața și țelurile acestora pe Planeta Pământ.

Costică: Sandule, știm că nu e ușor să definim sănătatea întregului viu natural și creat. Încercarea ta arată că sănătatea elementelor viului natural, ca și al celui creat de om, este legată organic de ansamblul proceselor ce se desfășoară la fiecare nivel pentru asigurarea propriului echilibru și a armoniei „întregilor vii integrați” spre a putea forma sisteme vii de sine stătătoare și în interdependențe continue.

Milti: Domnilor profesori, ca acela care v-am ascultat și am dezbătut împreună elemente definitorii ale acestei gândiri, simt nevoia să simplificăm ca esențializare conceptul de „sănătatea întregului viu comun”.

Sandu: Simțirea ta, Milti, e binevenită. E un fel de prima formă a cunoașterii pe Pământ, cu un rol deosebit în știință, educație, viață trăită etc. În acest sens, *viul natural*, dar și cel creat, se află într-o mare diversitate de sensuri, rosturi și țeluri care în numele sănătății lor reprezintă acel timp al spațiului în care ne aflăm, în care este posibilă viața între cele două momente unice ireversibile: nașterea și moartea individului uman. Întrucât pentru starea de nesănătate a viului avem mai multe interpretări în funcție de boala de care suferă, starea de sănătate a viului are o singură interpretare: *păstrarea în armonie a funcțiilor acestora în*

capacități active de a asigura autoreglarea în contextul interdependențelor și a dezvoltării capacităților creatoare necesare depășirii situațiilor de criză, corectării exceselor și deficitelor ce tulbură viața. În sens economic, sănătatea umană este expresia și condiția sănătății aerului și a apei, familiei și comunității, organizației de afaceri, vieții politice și spirituale a unei societăți, educației și trăirii împreună.

Costică: Este adevărat că sănătatea umană are în centrul ei ansamblul proceselor ce definesc propria homeostazie (Selye, 1981), ce asigură echilibrele vieții ca trăire în relație, dar, în sens *economic*, ea înseamnă mult mai mult. Spre exemplu: o minte sănătoasă este într-un corp sănătos, dar și un întreg viu uman sănătos în sens *economic* este într-un mediu natural sănătos, într-o societate umană sănătoasă, în armonie cu legile sănătății viului preexistent. Avem de-a face cu o sănătate homeostazică biologică a ființei umane, dar și cu o sănătate morală, spirituală, educațională a acesteia, care să aibă la bază învățatura Apostolului Matei (17; 12): „ci toate câte voiți să vă faceți vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor” (regula de aur a relațiilor interumane).

Sandu: Costică, cred că am putea extinde această interpretare și la sănătatea societății umane, care nu poate fi asigurată pe baza minciunilor, neadevărurilor, corupției, necinstei, încălcării regulilor de aur ale vieții pe Planeta Pământ etc., toate acestea tulbură homeostazia vieții sociale, împlinirea și aspirațiile *Omului Total* și *Tuturor Oamenilor*.

Milti: Să încheiem, domnilor profesori, această deschidere cum ați numit-o, cu câteva elemente sintetice de reținut:

1. Societatea umană este un răspuns al omului viu și conștient la condițiile și premisele oferite de Planeta Pământ din perspectiva aspirațiilor și așteptărilor *Omului Total* și *Tuturor Oamenilor*, ca generații ce coexistă și se succed la viață.

2. Este vital, esențial și de dorit ca acest răspuns să fie în armonie cu legile ce guvernează Planeta Pământ, Universul în care ne aflăm, ca organism viu și conștient, în afara cărora nu poate exista nimic sănătos!

3. Omul este atât natură, cât și societate! Natură, prin tot ceea ce există ca biologie umană. Societate, prin tot ceea ce dobândește ca ființă socială, din care face parte organică și viața economică. Este esențial ca aceste două componente să se armonizeze în viața trăită, în muncă și în iubire.

4. Principiile organizării și funcționării vieții sociale pe Planeta Pământ sunt expresia și condiția armonizării „întregilor vii integrați” din mediul natural și din cel creat de om.

Sandu: Dragă Costică și Milti, este frumos și sănătos să anticipăm conținutul viitorului dialog spre a aprinde „așteptările cititorilor”, dar și pentru a ne responsabiliza din perspectiva coerenței noastre.

Costică: Dragii mei, și eu cred că este bine să procedăm așa, supunându-vă atenției, în continuarea dialogului nostru, problematica principiilor ce stau la baza învățăturii *ecologice*, așa cum izvorăsc ele din condițiile și premisele oferite de Planeta Pământ, din aspirațiile și așteptările generațiilor umane.

Milti: Stimați profesori, și în numele cititorilor noștri, vă mulțumesc pentru acest debut al dialogurilor noastre și vă lansez invitația de a-l continua! La bună (re)citire!

*Mulțumim Bibliotecii Centrale a Academiei de Studii Economice din București pentru găzduirea dialogurilor noastre!
București, 21 octombrie 2022

În dialogurile ce urmează vă propunem spre reflecție un nou mod de gândire și acțiune practică, pe care l-am numit *modul economic*. Invitați la aceste dialoguri sunt profesorii universitari de la Academia de Studii Economice din București: **Constantin Popescu** (Costică), **Alexandru Tașnadi** (Sandu), iar „spiritul viu al dialogului”, de la Universitatea *Spiru Haret*, conf.univ.dr. **Miltiade Stanciu** (Milti).

considerare a celor trei valori-condiții sub următoarea formă: *singurul lucru care contează pentru lumea ce urmează este să îmbogățim continuu Pomul Vieții cu noi cunoștințe și frumuseți*. Acestea sunt produsul cunoașterii științifice, educației pe sensul vieții și credinței în viitorul speranței care se produc zi de zi și ceas de ceas.

Sănătatea întregului viu comun

Milti: Să trecem, stimați profesori, la cel de-al doilea concept definitoriu ce formează, de fapt, substanța învățaturii *ecologice*: „sănătatea întregului viu comun”.

Costică: Nu știu dacă este al doilea sau al treilea, ca importanță, dar sunt convins că viul natural-uman, preexistent și creat, are ca trăsătură fundamentală sănătatea. Un viu natural sănătos, ca și un viu creat de om, sub forma societății umane, are ca atribut fundamental sănătatea, adică ceea ce reprezintă solul fertil în care viața apare, coexistă și se succed inevitabil.

Sandu: Costică, cred că pentru apropierea noastră spre mai bine de esența interpretării acestui concept este de dorit să facem precizarea că pentru sănătatea viului natural: aerului, apei, solului etc., ca și pentru sănătatea societății umane, ca viață economică, culturală, politică, spirituală etc., este necesar să spunem și noi că „sănătatea nu e totul, dar fără sănătate nu avem nimic”. Un aer nesănătos, o apă poluată, un sol neprielnic,

contextul asigurării echilibrelor dinamice pe sensul îndeplinirii rostului lor.

Costică: Sandule, iată cum înțeleg eu să interpretăm importanța sănătății întregului viu: numai ce corespunde sănătății întregului viu, natural și creat, poate fi considerat binefăcător și pentru sănătatea fiecărei componente în parte. Spre exemplu, nu putem avea, în sens *economic*, oameni sănătoși într-un mediu natural cu aer și apă poluate, cu un sol neprielnic pentru întreținerea vieții, după cum și în familii și comunități dezorganizate, dezechilibrate, viața ca trăire împreună este tulburată, fiind contrară exigențelor impuse de homeostazia socială a familiei, comunității, organizației, instituției etc.

Milti: Cred că ar fi bine să ieșim din această complexitate a interpretării și să ne oprim asupra unui element mai ușor de înțeles, cum este *sănătatea umană*.

Sănătatea umană

Sandu: Milti, cred că ai dreptate să încercăm să conturăm sănătatea umană din perspectiva gândirii *ecologice*, privind ființa umană ca pe un „întreg viu integrat”. În acest sens, sănătatea umană am putea să o privim ca pe o stare de armonie a funcțiilor ființei umane capabilă să asigure desfășurarea proceselor homeostazice, ținerea sub control a riscurilor evoluției ce rezultă din existența în relație, manifestarea unei

VITRALII

Diferența între Big Pharma și Big Berceni

Isabella e o vacă.

Nu arunc vorbe de ocară, făptura despre care scriu este o blândă reprezentantă a subramurii bovidelor. Are și un foarte interesant nume de familie, Bos Taurus, ales cu vădită acuratețe misogină, fără îndoială pentru a demonstra că tovarășul de viață al candidiei făpturi, capul familiei adică, nu este, cum s-ar putea crede, un bou. Isabella este mereu bine dispusă, calmă și veselă. Pe însurat, părăsește izlazul cu un aer împlinit și relaxat, oprindu-se uneori minute în șir în mijlocul șoselei pentru a adulmea aerul fierbinte al câmpiei. Ideea că în spatele ei se formează o lungă coadă de mașini nu o afectează nici cât negru sub unghie. Dacă o întrebi de sănătate, te privește cu ochi mari, mirați și umezi, scutură din cap, dar nu se urnește. Va porni când va crede ea de cuviință, legănându-și preaplul ugerelor. Nimeni nu se supără, toți zâmbesc cald prin parbriz.

Tributară unei genetici a blândeții, Isabella nu face rău nimănui și nu s-ar gândi vreodată că undeva în lume cineva o vrea mutată în istorie. Nu are de unde să știe că o mulțime furioasă îi mai pune o pereche de coarne pe lângă cele dăruite de natură. De aproape zece milenii, se lasă mulșă, trasă de funie, mânăta la pășune când abia se crapă de ziuă, îndură soarele, gerul, uneori acceptă să fie mângâiată atunci când un suflet milostiv uită că are în față doar o simplă vacă. Acum ea și zecile de milioane de exemplare din rasa ei sunt amenințate cu neantul. Laptele ei a hrănit generații de copii, carnea ei a fost sfărțecată și aruncată pe grătare, pielea ei a fost pusă pe băț și apoi transformată în încălzări, iar când se simțea sătui și fericiți, unii oameni o înjugau ca să le are câmpurile. În curând, laptele ei sănătos – cât și dacă va mai fi – se va mai găsi doar în locuri dosnice, vândut pe ascuns, așa cum am văzut de curând în spatele faimosului „supermarket” socialist Big Berceni. Nu reiau motivele pentru care creșterea docilei făpturi va fi interzisă. Povestea este de un desăvârșit absurd. Ignoranța unora dintre militanții pentru o lume curată mă lasă rece, fiindcă, în opinia mea, nu are leac. Un singur lucru mă întristează: când laptele proaspăt și carnea vor fi înlocuite cu surrogate vegetale, îndoite din belșug cu chimicale, drumul spre Big Berceni va fi înlocuit cu unul spre Big Pharma. Nu știu dacă băieții și fetele care împrăstie laptele pe podeaua magazinelor europene sau îl aruncă pe tablourile unor maeștri ai picturii renascentiste înțeleg ceva din povestea asta, manifestările lor fiind profund antidemocratice. Nimeni nu îi oprește să se hrănească așa cum vor, dar nu îi pot obliga, prin violență, și pe alții să facă la fel.

De fapt, în acest caz, nu ce băgăm în gură este problema – evoluția biologică a omului îl va conduce, poate, la un alt mod de hranire –, ci ceea ce le iese unora prin aceeași deschidere situată în partea de jos a feței. Vorbele fără noimă, fără o minimă documentare, fără aprofundarea unor teorii sau studii, aruncate la nimereală, cu scrâșnete din dinți, urlate și amenințări sunt de netolerat. Am fost de acord cu cei care militau pentru interzicerea confecționării hainelor din blănuri naturale, deși stropitul cu cerneală sau vopsea nu e tocmai calea justă, însă aici este vorba despre cu totul altceva. Dacă tot trebuie să mai punem o haină pe noi, în iarna care vine, aceasta nu trebuie neapărat să fie din blană. Sigur, nici friptura, nici brânzeturile, nici pantofii din piele naturală nu sunt un „must”. Putem trăi și cu frunze, cu condiția să nu fie tăiate la cămini de cei care emit asemenea teorii. S-ar putea, în curând, să avem nevoie de vite de jug, având în vedere că acelorași personaje nici tractoarele nu le sunt pe plac fiindcă, ce să vezi, funcționează cu motorină. Numai că frunzele astea pe care ni le îndeasă pe gât se cultivă cumva, și nu cu sapa. Nu poți hrăni opt sau nouă miliarde de oameni răcând cu hârlețul milioane de hectare.

Până atunci, Isabella își va vedea de treabă, în colțul ei uitat de lume, hrănind încă o generație de copii, cuminte și nepăsătoare la urgiile ce vor veni, până când va fi chemată să se odihnească lângă strămoșii ei, fără de care nici măcar cei care o vor ștearsă de pe fața pământului cu suratele ei cu tot nu ar fi avut o copilărie fericită.

Dragoș CIOCĂZAN

INVITAȚIE LA LECTURĂ

Evrei din România pe scena și ecranul secolului XX

Candid STOICA

De curând, la începutul lunii octombrie, în sala Teatrului Evreiesc din Capitală, a avut loc lansarea masivei cărți „Evrei din România pe scena și ecranul secolului XX” a jurnalistului Sergiu Laurian Lupu (editura *Rentrop & Stration*, două volume, 1206 pagini împreună) O carte impresionantă, în paginile căreia îi întâlnim pe aproape toți oamenii de cultură evrei-români care au activat în domeniul teatrului, filmului, spectacolului de revistă în secolul XX, cum spune exact și titlu cărți. Într-un fel, privind în ansamblu, cartea ar putea fi considerată (bineînțeles păstrând proporțiile) un fel de „biblie”, care reunește, poate pentru prima dată, numele celor care și-au desfășurat activitatea cu talent și multă abnegație pentru buna educare și buna dispoziție a publicului din România și nu numai. Majoritatea dintre ei nu mai sunt sau au plecat spre alte zări. Domnul Lupu nu-i uită pe aproape niciunul și, după o muncă aproape sisifică de câțiva ani, încearcă să ne amintească faptele lor de „arme”: piese de teatru, eseuri, cărți, cântece, șlagăre, spectacole de păpuși și marionete sau de televiziune etc. A umblat prin arhive, prin biblioteci și arhive, a intervievat pe cei care mai trăiau sau mai trăiesc aflând lucruri inedite despre cei care au părăsit această lume sau această țară și, în final, a scos de sub tipar o carte minunată, fermecătoare, care se citește și se răsfoiește cu nesaț.

Majoritatea celor care iau cartea în mână caută cu emoție prin filele masivelor volume, dorind să-și descopere amici, prieteni. La fel am făcut și eu, am alergat cu privirea pe fiecare pagină, citind cu nesaț informații pe care nu le știam despre prieteni dragi, despre colaboratori, despre vedete de film...

Primii evrei pe care i-am întâlnit ca adolescent, în afara celor din școală au fost cei din trupa Teatrului *Țândărică*, unde am ajuns la insistențele regizoarei de marionete și păpuși René Silviu. Apoi, acolo, am cunoscut-o pe generoasa și severa directoare Margareta Niculescu, pe fiica sa Irina și, bineînțeles, pe admirabilul Justin Grad (creatorul lui *Așchiuță* din atâtea emisiuni tv). Plecând de la Teatrul *Țândărică* la IATC, am cunoscut un grup mare de profesori: Marcel Breazu, Horia Deleanu, Marcel Breslașu, și pe profesorul meu de

arta actorului, mare regizor, autor al unor spectacole nemuritoare, Moni Ghelerter. Apoi, la Teatrul din Piatra Neamț (unde am fost repartizat după terminarea Institutului), am cunoscut alți evrei, mulți dintre ei devenindu-mi amici. Dar cel mai de preț amic de la Piatra a fost regizoarea Ariana Kuhner, care mi-a devenit soție, conviețuind împreună doar patru ani, timpul și sărăcia despărțindu-ne. Rămâne o enigmă pentru mine de ce Ariana Kuhner, regizoarea talentată, nu a putut lucra la Teatrul Evreiesc. De la Piatra am migrat la Teatrul din Ploiești, unde am cunoscut trei artiști celebri: regizorul Valeriu Moiescu, regizorul Harry Eliad și neuitatul, fermecătorul, amuzantul actor Zepfi Alșec (autorul unei butade nostime: Jucând Poker, a fost întrebat de ceilalți jucători: „Ești blind, ești pe de 3 ori?” - întrebări uzuale la jocul de Poker. „Eu sunt evreu” a răspuns sec Zepfi Alșec)

Migrând spre București, angajat la Teatrul de Comedie, într-o zi sfântă am descoperit pasiunea vieții mele în persoana actriței și marionetistei Sara Dan Meerovici, de care doar moartea ei ne-a despărțit.

Am făcut multe călătorii în Israel, unde am auzit gluma cu evreii care se reîntorceau în România pentru că nu se aclimatizaseră acolo. Un călător evreu a spus când l-au întrebat unde e mai bine: „În avion”, a declarat el.

Dacă aș scrie numele tuturor evreilor pe care i-am cunoscut sau care mi-au fost prieteni, ar însemna să scriu eu altă carte. Deocamdată îl felicit pe domnul Lupu pentru această minunată realizare, urându-i sănătate și... cartea să aibă mulți cititori.

Invitații în lumea artelor plastice

Lucia CIURARU semnează tablouri de vis

Urmăresc de mai mult timp o pictoriță deosebită. În primul rând, m-au atras tablourile sale, apoi faptul că s-a impus cu autoritate, în Finlanda, o țară unde stă de aproape nouă ani. În al treilea rând, am descoperit un OM aparte, dar și un creator de zile mari. Este vorba despre distinsa doamnă Lucia Ciuraru. S-a născut la Bacău și provine, așa cum ne-a mărturisit „dintr-o familie numeroasă, cu șase copii, din părinți simpli și modești din comuna Nicolae Bălcescu”.

Revenim azi în universul său, pentru a vedea câteva tablouri superbe, dar, mai întâi, pentru a citi câteva răspunsuri la întrebările pe care i le-am adresat.

Ce pictori români vă plac mai mult?

Dintre pictori români îmi place mult Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, dar și mulți pictori contemporani.

Dar dintre colorisții străini?

Mă simt aproape de Anne Cotterill, iubesc florile și mă inspiră mult lucrările doamnei Cotterill.

Ce rol au avut muzeele și galeriile în educația dvs estetică?

Muzeele, galeriile de artă au un rol foarte important în dezvoltarea mea ca artist, pentru că încerc să evoluez cu fiecare lucrare mai mult și mai mult.

Dacă un părinte are un copil cu înclinații spre pictură, să îi deschidă și alte orizonturi, ori să insiste pe acest drum?

Ca părinte de copil cu înclinații în domeniul artelor plastice cred că e mai bine să lași copilul să aleagă singur ce îi place (și copilul meu are talent, dar este atras de grafică, desen.)

Care tehnică vă este mai familiară?

Mă simt confortabil să pictez în ulei, de fapt pictez numai în ulei.

Unde mai pot fi văzute lucrări semnate de dumneavoastră?

În afara de pagina mea de facebook o parte din lucrările mele sunt expuse la etajul magazinului Romanesc din oraș (Turku-Finlanda) și voi mai avea în curând două expoziții de grup una la Piatra Neamț 15-30 noiembrie unde particip cu două lucrări și o altă expoziție la Bacău, în perioada 10 decembrie 2022 – 10 ianuarie 2023, unde voi participa cu 30 de lucrări, fiind un grup mai restrâns de artiști din Bacău.

Fizic unde vă sunt acum lucrările?

Am vândut multe lucrări în Italia, Spania, Franța, Portugalia și, desigur, Finlanda, țara unde locuim, și România, patria mea, dar nu vreau să fiu lipsită de modestie și să mă laud.

Nu e nimic, lăsați că vă laudăm noi. Avem toate argumentele pentru așa ceva. Tablouri impresionante...

Concluzia? Mare bucurie să vedem noi și noi tablouri semnate de un artist de valoare, Lucia Ciuraru. Peste tot unde ajung aceste lucrări, indiferent că este o galerie de artă, ori o locuință particulară, ele aduc bucurii, surprize plăcute. Mai aduc bogăție, motive de inspirație pentru fapte bune. Am terminat cu acest cuvânt deoarece se apropie semnătura ...BUNESCU. Numai bine și frumos tuturor!

Aristotel BUNESCU

<https://agentiadepresaculturalasisportiva.wordpress.com>

CETĂȚEAN EUROPEAN

Reprezentanța UE în România informează:

Eurobarometru. Europeenii sunt îngrijorați de calitatea aerului.

Majoritatea europeanilor consideră că industria, autoritățile publice și angajatorii trebuie să depună mai multe eforturi pentru a îmbunătăți calitatea aerului. Respondenții privilegiază în mod clar o abordare internațională sau europeană privind îmbunătățirea calității aerului, iar marea majoritate a respondenților care cunosc standardele UE privind calitatea aerului afirmă că acestea ar trebui consolidate.

Principalele constatări ale sondajului realizat între 21 martie și 20 aprilie 2022.

• Îngrijorare cu privire la impactul poluării aerului asupra sănătății și a mediului înconjurător

Majoritatea românilor consideră că bolile respiratorii (85 % vs 89% media UE), astmul (84 % vs 88 % media UE) și bolile cardiovasculare sunt probleme grave în țările lor, cauzate de poluarea aerului (88 % vs 83 % media UE). Românii sunt, de asemenea, îngrijorați de problemele de mediu cauzate de poluarea aerului în corpurile de apă, cum ar fi acidifierea și eutrofizarea (71 % vs 83 % media UE). Acidifierea (creșterea gradului de aciditate a apei) și eutrofizarea (prezența unei cantități excesive de nutrienți în apă, ceea ce duce la proliferarea algelor care sufocă alte organisme) se numără printre principalele consecințe ale înrăutățirii calității apei.

• Percepția potrivit căreia calitatea aerului s-a înrăutățit

38% dintre respondenții români (47 % media UE) sunt de părere că în ultimii zece ani calitatea aerului s-a deteriorat.

Ajutoare de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare

Comunicarea stabilește normele în temeiul cărora statele membre le pot acorda întreprinderilor ajutoare de stat pentru activitățile de CDI, asigurând în același timp condiții de concurență echitabile. Pe 19 octombrie a intrat în vigoare cadrul CDI 2022, care contribuie la obiectivele strategice ale UE legate de tranziția verde și de cea digitală.

Cadrul CDI revizuit

Cadrul CDI 2022 a fost adoptat în urma unei evaluări a normelor existente, lansată în 2019 ca parte a verificării adecvării ajutoarelor de stat. De asemenea, Comisia a efectuat o consultare amplă a tuturor părților interesate cu privire la textul revizuit propus al comunicării. În cadrul consultării s-au primit contribuții din partea statelor membre, a asociațiilor de întreprinderi și de cercetare, a grupurilor de interese și a întreprinderilor, a ONG-urilor și a cetățenilor.

Cadrul CDI revizuit include o serie de ajustări specifice (i) pentru a simplifica și a reflecta experiența dobândită în urma aplicării cadrului CDI 2014, (ii) pentru a reflecta evoluțiile în materie de reglementare, economice și tehnologice și (iii) pentru a alinia normele relevante la prioritățile de politică actuale ale UE, cum ar fi Pactul verde european și Strategia industrială și cea digitală. În special, **modificările vizate:**

• **actualizează definițiile existente ale activităților de cercetare și inovare** eligibile pentru sprijin în temeiul cadrului CDI. În special, modificările clarifică aplicabilitatea acestora în ceea ce privește tehnologiile digitale și activitățile legate de digitalizare (de exemplu, supercalculul, tehnologiile cuantice, tehnologia blockchain, inteligența artificială, securitatea cibernetică, volumele mari de date și cloud computingul sau tehnica de calcul la margine). Scopul este de a oferi securitate juridică statelor membre și părților interesate, facilitând în același timp investițiile în CDI care vor permite transformarea digitală în UE;

• **permite sprijinul public pentru infrastructurile de testare și experimentare** necesare pentru dezvoltarea, testarea și extinderea tehnologiilor. Scopul este de a facilita în continuare dezvoltarea rapidă și eventuala implementare a tehnologiilor de vârf și revoluționare, în special de către

• Sprijin pentru consolidarea standardelor UE privind calitatea aerului

Conform Eurobarometrului, cetățenii nu dispun de informații cu privire la problemele legate de calitatea aerului în țara lor. Mulți români sunt în continuare prost informați cu privire la standardele UE existente în materie de calitate a aerului, întrucât doar o mică parte dintre respondenți (26 % vs 27 % media UE) au auzit de ele. Totuși, 55% dintre cei care cunosc standardele UE privind calitatea aerului afirmă că acestea ar trebui consolidate (vs 67% media europeană). Acest lucru este valabil în toate statele membre, cu excepția a cinci dintre ele.

• Sprijin pentru mai multe acțiuni de promovare a calității aerului, în special la nivel internațional

50% dintre respondenții români consideră că poluarea aerului ar trebui abordată la nivel național, apoi la nivel internațional (39%), regional și local (31%) și, în cele din urmă, la nivelul UE (30%). 9% dintre respondenții români consideră, de asemenea, că acțiunile ar trebui întreprinse simultan la toate nivelurile.

• Acțiuni individuale de reducere a emisiilor nocive

Majoritatea europeanilor consideră că instalațiile industriale mari, producătorii de energie pe bază de combustibili fosili, autoritățile publice și angajatorii nu depun suficiente eforturi pentru a promova calitatea aerului.

Majoritatea consideră, de asemenea, că sectorul gospodăriilor depune suficiente eforturi în acest sens. Probabilitatea ca respondenții să fi luat unele măsuri pentru a reduce ei înșiși emisiile în acest an este mai mare decât era în 2019. Utilizarea mijloacelor de transport public, mersul cu bicicleta sau mersul pe jos sunt metodele la care recurg cel mai des europenii pentru a reduce emisiile nocive în aer.

Astfel cum s-a anunțat în *Pactul verde european*, ca parte a *obiectivului ambițios de reducere la zero a poluării* pentru un mediu fără substanțe toxice, Comisia este pe punctul de a propune o revizuire a standardelor actuale ale UE privind calitatea aerului. Scopul acestei revizuii este o mai bună aliniere la *cele mai recente recomandări ale Organizației Mondiale a Sănătății (OMS)*, consolidând astfel dispozițiile pentru a ajuta autoritățile locale să asigure un aer mai curat. Propunerea revizuită se va concentra, de asemenea, pe o mai bună punere în aplicare, pentru a contribui la transpunerea acestor standarde în practică.

întreprinderile mici și mijlocii, facilitând în același timp tranziția verde și digitală a economiei UE și contribuind la noua *Agendă europeană pentru inovare*;

• **simplifică anumite norme** pentru a facilita aplicarea practică a cadrului CDI și a reduce eventualele sarcini administrative excesive pentru întreprinderi și autoritățile publice. De exemplu, noile norme introduc un mecanism simplificat de stabilire a costurilor indirecte ale proiectelor de cercetare și dezvoltare eligibile pentru sprijin în temeiul normelor privind ajutoarele de stat.

În același timp, cadrul CDI 2022 **menține garanții** pentru a asigura că ajutorul se limitează la ceea ce este necesar și nu conduce la denaturări nejustificate ale concurenței.

Context

Cadrul CDI vizează facilitarea activităților de cercetare, dezvoltare și inovare care, din cauza disfuncționalităților pieței, nu ar avea loc în lipsa sprijinului public. Acesta le permite statelor membre, în anumite condiții, să ofere stimulente necesare întreprinderilor și comunității de cercetare pentru a efectua aceste activități și investiții importante în domeniu. Cadrul CDI aplică principiul neutralității tehnologice și se referă, așadar, la toate tehnologiile, industriile și sectoarele, astfel încât să asigure că normele nu prevăd în avans căile de cercetare care ar conduce la noi soluții pentru produse, procese și servicii inovatoare.

Dispozițiile cadrului CDI sunt completate de *Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare*, care stabilește condiții de compatibilitate *ex ante* pe baza cărora statele membre pot pune în aplicare măsuri de ajutor de stat fără a le notifica în prealabil Comisiei.

• Comisia a publicat recent raportul final al Grupului de experți privind investițiile de calitate în educație și formare, intitulat „*Să investim mai mult în viitorul nostru: investiții de calitate în educație și formare*”.

Raportul experților se axează pe cele mai bune modalități de a investi bani publici în patru domenii importante ale cheltuielilor pentru educație și formare în UE: cadrele didactice și formatorii, infrastructura educațională, învățarea digitală și echitatea și incluziunea.

Grupul de experți identifică practici promițătoare în materie de educație și formare în contexte naționale, care pot servi drept sursă de inspirație pentru guvernele și instituțiile de învățământ din întreaga UE. Printre acestea se numără inițiative de reducere a stresului la locul de muncă al cadrelor didactice, de promovare a bunăstării acestora și de sporire a competențelor lor pedagogice digitale; programe de instruire individuală și programe de tutoriat inter pares; programe de construcție și renovare a școlilor pentru a spori calitatea dotărilor; și promovarea unei educații și îngrijiri de calitate a copiilor preșcolari. Astfel de practici naționale și reforme ale politicilor educaționale sunt partajate în mod regulat în contextul cadrului strategic al Spațiului european al educației prin intermediul grupurilor de lucru ale SEE, pentru a inspira schimbări pozitive în întreaga Uniune Europeană.

Comisarul pentru inovare, cercetare, cultură, educație și tineret, Mariya Gabriel, salută raportul: „*Trebuie să ne asigurăm că toți tinerii europeni primesc cea mai bună educație posibilă. Promovarea investițiilor de calitate în educație și formare profesională reprezintă o prioritate politică importantă pentru Uniunea Europeană, fiind esențială pentru realizarea Spațiului european al educației până în 2025. Constatările acestui raport vor contribui la activitatea noastră din cadrul Comisiei și vom continua să promovăm o adevărată cultură a evaluării politicilor în statele membre pentru a sprijini investițiile de calitate în educație și formare și pentru a utiliza în mod optim resursele de care dispunem.*”

Constatările subliniază, de asemenea, importanța evaluării politicilor educaționale din fiecare țară, care, la rândul lor, ar putea influența viitoarele decizii de investiții în beneficiul elevilor, al profesorilor și al întregii comunități educaționale.

Deși sistemele de educație și formare diferă de la o țară la alta, statele membre ale UE se confruntă cu provocări comune în domeniul educației și formării. Într-un moment în care UE direcționează mai multe fonduri decât oricând pentru educație și formare, raportul subliniază, de asemenea, provocările care trebuie depășite pentru a îmbunătăți eficiența și eficacitatea cheltuielilor și pentru care ar putea fi avantajos să existe abordări comune:

• Lipsa unor date solide privind impactul investițiilor specifice asupra rezultatelor efective ale învățării. Sunt necesare mai multe dovezi, iar Comisia este pregătită să lucreze în acest sens prin sprijinirea evaluării politicii în domeniul educației.

• Este necesar să se elaboreze evaluări mai solide ale politicilor naționale în domeniul educației în general. Aceasta include nevoia de expertiză în ceea ce privește metodele de evaluare în rândul factorilor de decizie, precum și diseminarea constatrilor la nivelul UE.

Pentru a îmbunătăți investițiile de calitate în educație și formare în UE, Comisia va lansa, înainte de sfârșitul acestui an, o nouă inițiativă, menită să pună la dispoziția statelor membre instrumente, metode și expertiză flexibile, dar specifice, pentru a le sprijini în evaluarea politicilor lor educaționale.

Context

Grupul de experți al Comisiei privind investițiile de calitate în educație și formare a fost lansat în mai 2021, cu obiectivul de a identifica opțiunile de politică care au potențialul de a stimula rezultatele în materie de educație și incluziune, dar și de a îmbunătăți eficiența cheltuielilor publice. Grupul a lucrat, de asemenea, la o metodologie de evaluare pe care autoritățile relevante și alte părți interesate cheie o pot utiliza în mod voluntar la evaluarea politicilor lor educaționale. Un raport intermediar a fost publicat la 19 ianuarie 2022, iar constatările sale preliminare au fost discutate în aceeași zi cu reprezentanții statelor membre, cu principalele părți interesate și cu organizațiile internaționale, în cadrul unui atelier special organizat în acest sens. Observațiile primite au fost integrate în raportul final.

Istorie recuperată

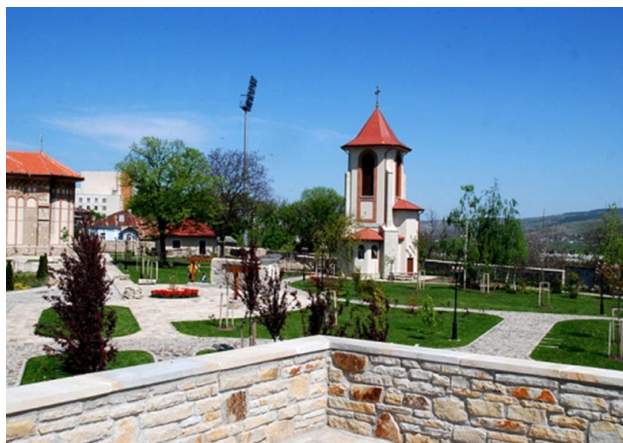
Curtea Domnească din Vaslui

— capitala Țării de Jos a Moldovei în sec. al XV-lea —
a fost restaurată

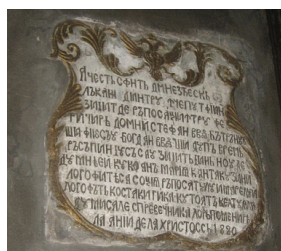

Situl Arheologic „Curtea Domnească” din orașul Vaslui este o destinație turistică și istorică ce merită vizitată. Este considerată ca fiind un simbol al orașului și recent a trecut printr-un amplu proces de restaurare în anul 2015. Datează din perioada medievală și și-a desfășurat activitatea amplă sub domnia a doi voievozi ai vremii: Alexandru cel Bun (domn între 1400 și 1432 și fiul său, Ștefan al II-lea (septembrie 1434 - august 1435).

Din cadrul Curții Domnești fac parte astăzi ruinele vechii cetăți, biserica domnească *Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul* și situl arheologic. Primele cercetări arheologice în acest sit încep în 1942 și continuă până în jurul anilor '80. Deși o perioadă îndelungată a stat în umbră, important e că în prezent este valorificată toată zona ce aparține de Curtea Domnească. Este o biserică ortodoxă ctitorită de domnitorul Ștefan cel Mare (1457-1504) în anul 1490. Ea a avut rolul de paraclis al Curții Domnești. Avariată de cutremure, a fost reconstruită din temelii în anul 1820. (Biserica se află situată în centrul orașului, pe str. Ștefan cel Mare nr. 58. Și poate fi vizitată.) O lungă perioadă de timp s-a crezut că această biserică a fost construită după *Bătălia de la Podu Înalt* din 10 ianuarie 1475. Această confuzie a plecat de la letopisetul lui Grigore Ureche, în care cronicarul a scris: „Și într-aceia laudă și bucurie au zidit biserică în târgu în Vasliu, dându laudă lui Dumnezeu de biruință ce a făcut.”, iar Misail Călugărul a completat că „Mărgândm Ștefan vodă cu oștile pre apa Bârladului în sus, atuncea plăcându-i locul între Bârlad și între apa Vasliului și într-aceia laudă și bucurie de izbândă cu năroc ce au biruit pre turci și pre munteni, au început a zidi biserică sveti Ioan Predioice, în târgm în Vasliu, dând laudă lui Dumnezău de biruință ce au făcut, și pre urmă case domnești, cum să cunosc și pân' într-aceste vremi. Și odihnim Ștefan vodă acolo cu oștile sale și răvîndm cu nevoiță a să zidi bisereca și alte lucruri ce arată că au făcut mai pre urmă.” În anul 1882, Teodor Burada a descoperit pisania bisericii pe zidul vestic al edificiului, într-un chenar, având o inscripție în limba slavonă care relatează că acest lăcaș de cult a fost construit în mai puțin de cinci luni (27 aprilie - 20 septembrie 1490: „Io Ștefan Voievod, cu mila lui Dumnezeu Domn al Țării Moldovei, fiul lui Bogdan Voievod, a zidit acest hram cu numele Tăierii cinstitului cap al sfântului și slăvitului prooroc, înainte mergător și botezător Ioan. S-a început în anul 6998 luna aprilie 27 și s-a săvârșit în același an, septembrie 20”. Istoricul Gheorghe Ghibănescu a emis în 1926 ipoteza că această biserică ar fi fost construită pe locul unei alte biserici mai vechi, din lemn. El se bazează pe descoperirea unui mormânt foarte vechi: „În adevăr la 1575 Biserica Sf. Ioan din Vaslui era din piatră, zidită de Ștefan cel Mare în 1490; dar se vede că, mai înainte, fusese o alta de lemn, după mormintele aflate acum în interiorul bisericii, din care unul foarte vechi, anterior zidirii bisericii de piatră, cum reiese din poziția mormântului așezat nu paralel cu zidul actual, ci cu vechiul perete al bisericii de lemn, care avea direcția răsăritului de iarnă”. Cercetările arheologice ulterioare au scos la iveală alte două temelii de bisericuțe, pe lângă actuala biserică. Aflat în trecere prin Moldova ca secretar al patriarhului Macarie al Antiohiei, arhidiaconul Paul de Alep scria în anul 1650: „În Vaslui se află palatele, băile, locurile de plimbare, precum marea și superba biserică, cu o cupolă zveltă și foarte înaltă. Jur împrejurul bisericii sunt bolți și arcuri pictate și icoane ale tuturor sfinților. La ușa de la intrare, pe peretele inferior e pictată scena Judecării din urmă, în aur și azur. După ele sunt picturi în alt gen: acestea sunt figuri de turci acoperiți pe cap, cu turbane și cealaltale albe, cu caftane lungi și verzi, târându-se spre iad, cu mânicile lor largi și lungi, cu învelitoarele lor de lână galbenă. În mijlocul interior al cupolei sau în baldachin e o mare strană, unde e tronul Domnului. Afară, în pridvor, e un mare clopot”. În cursul secolelor XVII-XVIII, biserica din Vaslui a avut mult de suferit. La marele cutremur din 1802, turla de pe naos s-a crăpat de sus până jos. Edificiul s-a dărâmat complet în anul 1818, fiind necesară refacerea totală a bisericii. *Biserica domnească* din Vaslui a fost reconstruită în anul 1820 cu cheltuiala cucoanei Maria Cantacuzino, văduva marelui logofăt Costache Ghica. Lucrările de reconstrucție s-au făcut după planul inițial, fiind adăugate un pridvor și un turn clopotniță. Biserica a fost reparată între anii 1889-1890 și pictată în frescă în 1894 de către George Ioanid, elev al pictorului Gheorghe Tătărăscu. În 1908, Episcopia Hușilor cerea autorităților să aprobe restaurarea turnului clopotniță. Comisia Monumentelor Istorice a efectuat cercetări în anul 1912 în scopul restaurării bisericii, dând jos tencuiala exterioară din anul 1820 și scoțându-se la iveală existența cărămizilor, a discurilor și butonilor cu smalt. Lucrările de restaurare s-au efectuat în perioada 1914-1928, fiind coordonate în perioada 1923-1925 de arhitectul Nicolae Ghica-Budești. S-a demolat pridvorul adăugat la 1820, în zidul său găsindu-se fragmente de piatră cioplită provenind de la ușa principală din vremea lui Ștefan cel Mare. Cu ajutorul acestor pietre s-a putut reconstitui ușa de intrare, aflată pe

Pisania pusă de Ștefan cel Mare

Pisania pusă de Maria Cantacuzino (1820)

zidul de apus. Cutremurul din 10 noiembrie 1940 a dus la degradarea picturii, care a fost reparată de zugravul Sebastian Constantinescu. Picturile au fost curățate în 1986.

În primul deceniu al secolului al XXI-lea, Biserica domnească avea nevoie de lucrări de consolidare și renovare. În anul 2010 a fost programat să înceapă un amplu proiect, finanțat cu fonduri de la Ministerul Culturii și Cultelor, proiect ce prevedea renovarea capitală a clădirii bisericii și amenajarea peisagistică a zonei, renovarea picturilor de pe catapeteasmă, reabilitarea și schimbarea acoperișului, consolidarea zidurilor bisericii, reabilitarea picturilor vechi de sute de ani și schimbarea mobilierului.

Biserica „Sf. Ioan” din Vaslui este construită în stilul arhitectonic moldovenesc din vremea lui Ștefan cel Mare. Ea are formă de cruce, cu abside laterale și absida altarului de formă semicirculară. Inițial avea și o turlă deasupra naosului, dar aceasta nu a mai fost reconstruită în 1820. Edificiul a fost construit din piatră brută, ulterior adăugându-se și piatră de talie și cărămidă, iar ca liant a fost folosit mortarul din var alb, în amestec cu cărămidă pisată. La începutul secolului XX, pereții de deasupra soclului au fost restaurați cu piatră alternând cu cărămidă. Bolțile și pandantivii sunt executate din tuf calcaros. La partea superioară a navei sunt două șiruri de ocnite. Pe absidele laterale și absida altarului sunt arcaturi mari și rândul de ocnite mici (care înconjoară biserica de jur-împrejur ca un brâu). Între brâu de ocnite și cornișă se află două șiruri de discuri smălțuite de diferite culori și cu ornamente în relief (discul solar, stema Moldovei, animale fantastice ș.a.). Acoperișul este simplu, în doua ape, având învelitoare de țiglă roșie. În trecut, aceasta era din șită. Printre trăsăturile care o deosebesc de alte construcții eclesiastice ștefaniene sunt de remarcat: pronaosul este supralărgit, această lărgire fiind marcată în exterior printr-un decroș și determinând dispariția contraforturilor din partea de apus a absidelor laterale. În analiza arhitecturii acestei biserici există mai multe puncte de vedere ale specialiștilor cu privire la proveniența acestui element arhitectonic. Astfel, Gheorghe Balș susținea că supralărgirea pronaosului s-ar datora unor influențe de la Muntele Athos, în timp ce Virgil Vătășianu susține că există unele asemănări cu bisericile sârbești, neexcluzând ca acest aspect să fie de proveniență autohtonă, fără vreo influență din țările învecinate. Mai este vorba despre lipsa contraforturilor de pe latura de vest a pronaosului și existența contraforturilor de piatră cioplită de dimensiuni mari în dreptul diaconului și proscomidiarului, marcând decroșul absidei altarului. În lăcașul de cult se intră prin două uși: una situată pe latura vestică și alta prin care se intră în diaconicon. Ușa de intrare de pe latura de apus are un ancadrament cu muluri terminate în arc frânt. Interiorul este luminat prin șapte ferestre. În trecut, după cum relatează unii călători străini, Biserica „Sf. Ioan” din Vaslui a fost pictată atât în interior, cât și pe pereții exteriori. Pictura interioară data din vremea lui Ștefan cel Mare, în timp ce pictura exterioară pare a fi realizată, după toate probabilitățile, în vremea lui Petru Rareș. Un călător polonez menționa în anul 1636 că biserica din Vaslui este „zugrăvită atât în interior, cât și pe dinafară”. În jurul bisericii a existat un cimitir, păstrat în prezent doar în partea de est a curții. Cu prilejul săpăturilor arheologice efectuate în 1958 pe locul vechii curții domnești din preajma Bisericii „Sf. Ioan” s-a descoperit o lespede funerară din anul 1515 cu următoarea inscripție în limba slavonă: „[...] Vormnic care a fost ucis la Vaslui mai în jos de iaz și a fost îngropat aici în anul 7023, luna ianuarie [...]”. Micul cimitir aflat în partea de est a curții conține câteva pietre funerare din secolele al XIX-lea și al XX-lea, aparținând foștilor proprietari și moștenitori ai domeniului Ghica de la Vaslui.

„Curtea Domnească era de mare importanță în Țara Moldovei și reprezenta nucleul rezidențial de importanță politico-militară a părții de sud a Moldovei. De aceea, Vasluiul în secolul al XV-lea a devenit capitala Țării de Jos a Moldovei. În cadrul reședinței domnești de la Vaslui exista un palat domnesc, ateliere meșteșugărești, locuințele curtenilor, ateliere de olărit, ateliere de confecționat arme, grajduri și alte acareturi”, a spus Laurențiu Chiriac, muzeograf în cadrul Muzeului Județean Vaslui. Zona a fost transformată într-un parc arheologic, în scopul îmbinării utilului cu plăcutul (bânci, zona gazonată, arbuști etc.).

În data de 16 iunie 2015, Parohia Bisericii „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul” a finalizat lucrările de restaurare, consolidare și valorificare turistică a „Ansamblului monument istoric Biserica „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul” și Situl Arheologic zona Curților Domnești Vaslui”.

După domnia lui Ștefan cel Mare, Vasluiul și Curțile Domnești pierd constant din importanța politico-economică și strategică, voievozii Moldovei vizitând tot mai rar centrul medieval.

Renovarea actuală a adus o mai bună înțelegere a importanței, chiar dacă doar pe o perioadă limitată, Curții domnești de la Vaslui. Târgul apărut și așezarea s-au dezvoltat, așezând premisele municipiului de astăzi și reședinței de județ actual.

George V. GRIGORE

Surse: amfostacolo.ro; biblioteca-digitala.ro; bjvaslui.ro; cjvs.eu; cimcc.ro; primariavs.ro